Dosarul nr. 21r-115/23
Nr. generat de PIGD – 1-22113350-02-21r-16012023
Judecătoria Orhei (sediul Central)
Judecător: Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii
(DISPOZITIVUL)

07 decembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Iurie Iordan
Judecători: Elena Cojocari și Marcel Juganari

Cu participarea:
Avocatului: Gabriela Corolevschi, în interesele condamnatului Șevciuc Iurii

A examinat în ședință publică, în ordine de recurs, recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 decembrie 2022 prin care plîngerea condamnatului **Șevciuc Iurii** *********** referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează grav drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale a fost admisă, și –

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 08.07.2022-13.12.2022;
Instanța de recurs: 16.01.2023-07.12.2023.
Procedura de citare a fost legal executată.

Asupra recursului declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 decembrie 2022, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 1), lit. a), 472 Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 decembrie 2022 în privința lui **Șevciuc Iurii *******, *se respinge ca fiind nefondat, cu menținerea hotărîrii contestate fără modificări.*

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: ***Iurie Iordan***

Judecător ***Elena Cojocari***

Judecător ***Marcel Juganari***

Dosarul nr. 21r-115/23
Nr. generat de PIGD – 1-22113350-02-21r-16012023
Judecătoria Orhei (sediul Central)
Judecător: Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii

07 decembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Iurie Iordan
Judecători: Elena Cojocari și Marcel Juganari

Cu participarea:
Avocatului: Gabriela Corolevschi, în interesele condamnatului Șevciuc Iurii

A examinat în ședință publică, în ordine de recurs, recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 decembrie 2022 prin care plîngerea condamnatului

Șevciuc Iurii ***** referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează grav drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale a fost admisă, și –

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 08.07.2022-13.12.2022;
Instanța de recurs: 16.01.2023-07.12.2023.
Procedura de citare a fost legal executată.

Asupra recursului declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 decembrie 2022, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,

C O N S T A T Ă:

Soluția și argumentele instanței de fond.

1. La 03 august 2022, condamnatul Șevciuc Iurii ***** a depus plângere împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

2. Prin *încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 decembrie 2022,* a fost admisă plângerea depusă de condamnatul **Șevciuc Iurii** ***** împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că, condamnatul Șevciuc Iurii *****, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarul nr.11 Bălți și în Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 21.04.2021, până în prezent, 13.12.2022, pe o perioada totală de 601 (șase sute unu) zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Șevciuc Iurii *****, născut la *****, **cu 60 (șaizeci) zile**, pentru perioada de 601 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție

Penitenciarul nr.11 Bălți și în Penitenciarul nr.18 Brănești, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În privința perioadei de 1 (una) zi calculate în condițiile art. 473[4] alin. (4) CPP (din perioada de 601 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Șevciuc Iurii *****, născut la *****, a sumei de bani în mărime de 50 (cincizeci) lei, și anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care s-a dispus că urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

Solicitările recurentului:

3. *Împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 decembrie 2022 a declarat recurs nemotivat directorul Penitenciarului nr. 18-Brăneşti, Eugeniu Savca la data de 19.12.2022, menționând că probele pe care își întemeiază concluziile privitoare la aceste circumstanțe, motivele de fapt și de drept în susținerea recursului vor fi incluse într-o cerere de recurs suplimentară după recepționarea încheierii supusă recursului. Totodată, a solicitat: admiterea recursului, casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Șevciuc Iurii privind aplicarea prevederilor art. 473[2]-473[4], 385 alin. (5) din Codul de procedură penală.*

*Ulterior, prin intermediul poștei electronice a Curții de Apel Chișinău, la data de 13.01.2023, directorul adjunct al Penitenciarului nr. 18-Brăneşti, Eugeniu Savca a depus recurs motivat, solicitând: admiterea recursului, casarea integrală a încheierii, pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea condamnatului Șevciuc Iurii ***** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenție cu reducerea pedepsei, să fie respinsă. Examinarea recursului în lipsa reprezentantului, cu ulterioara informare în scris a administrației penitenciarului despre decizia adoptată în prezenta cauză.*

În motivarea cerințelor sale recurentul a invocat următoarele aspecte:

- prin materialele prezentate de Penitenciarul nr. 18-Brănești, s-a solicitat respingerea acțiunii condamnatului Șevciuc Iurii ***** ca neîntemeiată și

nefondată, din considerentele că în perioada deținerii în Penitenciarul nr. 11-Bălti și Penitenciarul nr. 18-Brănesti, acesta n-a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, concluzionându-se că acestea nu pot fi calificate ca inumane și degradante, adică contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;

- la examinarea plângerii adresate de condamnatul Șevciuc Iurii *****, privind condițiile precare de detenție din Penitenciarul nr. 11-Bălți și Penitenciarul nr. 18-Brănești, în care a fost deținut, instanța de judecată n-a luat în considerare particularitățile individuale pentru fiecare caz în parte, aceasta fiind examinată prin prisma condițiilor generale din instituțiile penitenciare conform datelor din Raportul anual pentru anul 2017 al Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane, precum și pe practica Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv în cauzele contra Moldovei, făcând referire la cauza Mozer c. R. Moldova si Rusiei din 23.02.2016; cauza Rotaru c. Moldovei din 15.02.2011; cauza Ciorap c. Moldovei din 19.06.2007, precum și alte rapoarte ale organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect. Este important de accentuat faptul că, deși remediul național de constatare a condițiilor de detenție a fost implementat din 01 ianuarie 2019, totuși, persoanele care se considerau vătămate în drepturi prin deținerea în condiții contrare art. 3 CEDO până la data intrării în vigoare a remediului respectiv, aveau posibilitatea de a înainta cerere în instanța naționale în procedură civilă pentru obținerea despăgubirilor de rigoare sau de a înainta cereri către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Mai mult decât atât, Șevciuc Iurii *****, pe parcursul deținerii în instituția penitenciară, acesta n-a adresat plângeri în adresa administrație penitenciarelor prin care să invoce dezacordul fată de condițiile de detenție;

- „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, ”Maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3 CEDO. Evaluarea acestui nivel minim este prin natura lucrurilor, relativă și depinde de toate circumstanțele cauzei precum ar fi, durata maltratării, consecințele sale fizice și psihice, iar în unele cazuri de sexul, vârsta și starea sănătății a victimei (cauza Ostrovar c. Moldovei, hotărârea din 13 septembrie 2005). Curtea a considerat tratamentul ca fiind „inuman”, deoarece inter alia acesta a fost premeditat, a fost

aplicat ore în șir și a cauzat fie leziuni corporale, fie suferințe fizice și psihice intense. Curtea a considerat un tratament ca fiind „degradant", deoarece el a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare și inferioritate capabile să le umilească și să le înjosească. Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă" în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili și înjosi persoana, și dacă în ceea ce privește consecințele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3 (cauza Dougoz c. Greciei). Standardele CPT prevăd norma de spațiu de locuit per prizonier într-o celula cu mai multe ocupații de 4 m^2. însă CPT nu susține în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor și poate fi considerată în sine ca fiind tratare inumană și degradantă a deținutului, atât timp cât se pot găsi și alți factori de atenuare cum ar fi în special faptul că deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități). Criteriul poate fi apreciat prin prisma condițiilor de detenție ca fiind un tratament inuman și degradant în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau că în majoritatea cazurilor combină o serie de elemente negative cum ar fi: insuficiența numărului de paturi pentru toți deținuții; igiena precară; infectarea cu paraziți; ventilarea, încălzirea sau lumina insuficientă; lipsa salubrizării în celule și în consecință utilizarea de găleți sau sticle pentru nevoile naturii. Examinarea criteriului „spațiu acordat fiecărui deținut" prin prisma art.3 CEDO, urmează a fi efectuat cumulativ cu alți factori care contribuie la aprecierea detenției ca fiind inumană și degradantă sau infirmarea acestui fapt. Așadar „Curtea confirmă faptul că standardul predominant în jurisprudența sa, și anume 3 m^2 de suprafață a podelei pentru fiecare persoană privată de libertate în cameră colectivă este standardul minim aplicabil în temeiul art.3 din Convenție. în cazul în care suprafața podelei de care dispune o persoană privată de libertate în cameră colectivă este mai mică de 3 m^2, lipsa de spațiu personal este considerată ca fiind atât de gravă încât dă naștere unei puternice prezumții de încălcare a art.3. Sarcina probei revine Guvernului pârât, care poate totuși infirma prezumția, demonstrând prezența unor elemente capabile să compenseze această circumstanță în mod adecvat. Prezumția absolută de încălcare a art.3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toți factorii de mai jos sunt reuniți: 1) reducerile ale spațiului personal în raport cu minimul recomandat de 3 m^2 sunt scurte, ocazionale și minore; 2) ele sunt

însoțite de o libertate de mișcare suficientă în afara camerei și de activități în afara camerei adecvate; 3) reclamantul este încarcerat într-o instituție care oferă în general, condiții de detenție decente și nu este supus la alte elemente care ar putea fi considerate circumstanțe agravante ale unor condiții de detenție precare" (cauza Mursic c. Croația). Atunci când o persoană privată de libertate dispune în camera sa de un spațiu personal cuprins între 3 și 4 m^2, factorul „spațiu" rămâne un element de măsură în aprecierea făcută de Curte asupra caracterului adecvat sau inadecvat al condițiilor de detenție, în astfel de cazuri, aceasta va concluziona o încălcare a art.3, dacă lipsa de spațiu este însoțită de alte condiții de detenție materiale precare, în special lipsa de acces la o curte de plimbare sau lipsa de acces la aer și lumină naturală, ventilarea insuficientă sau inadecvată, temperatura insuficientă sau prea ridicată în încăperi, lipsa de intimitate la toalete sau condiții sanitare și de igienă precară. Celulele, inclusiv și mobilierul trebuie să fie într-o stare decentă de reparare și ar trebui depuse toate eforturile pentru a menține zonele de locuit curate și igienice. Orice infectare cu paraziți trebuie să fie abordată viguros, deținuții trebuie să primească produsele de igiena personală și de curățenie. Toate locuințele pentru deținuți (cât celule cu ocupare unică, atât și cele cu multiplă) trebuie să aibă acces la lumina naturală, precum și la iluminatul artificial care să fie suficient pentru citire. în mod egal trebuie să existe o ventilare suficientă pentru a asigura reînnoirea constantă a aerului în interiorul celulei. Plasarea geamurilor trebuie să permită circularea aerului proaspăt, indiferent dacă există sau nu ventilare artificială. Celulele trebuie să fie încălzite în mod adecvat. Fiecare deținut trebuie și are acces permanent la apa potabilă. Instalațiile din baie și duș trebuie să fie suficiente pentru că fiecare deținut să poată și să aibă obligația să le utilizeze la o temperatură adaptată climatului de cel puțin odată în săptămână, condițiile unui climat temperat. Deținutul trebuie să dispună de un pat individual și de lenjerie de pat individuală suficientă, bine întreținută, schimbată astfel ca să-i asigure curățenia. Fiecărui deținut ar trebui să i se ofere un minim de o oră în aer liber pentru a exersa în fiecare zi, se recomandă ca deținuții să se afle cât mai mult timp în afară celulelor fiind antrenați în diverse activități (muncă, vocație, educație, sport și recreere);

- în partea ce ține de acordarea cu titlu de despăgubire a sumei în mărime de 50 (cincizeci) lei, pentru perioada de 1 (una) zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, menționăm că, potrivit prevederilor art.473^4

alin.(5),, *în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime a unei unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente".* Astfel, instanța de judecată la emiterea încheierii, a omis derogări de la prevederea ce vizează perioada rămasă, deoarece expresia *"de perioadă rămasă"* se referă la partea neexecutată din pedeapsă și nu la perioada constatată de către instanță care urmează a fi dedusă, în cazul respectiv cea de 1 (una) zi pentru deținere în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO care nu a putut fi împărțită la 10. Având, astfel o perioadă suficientă din care putea fi dispusă reducerea pedepsei, fără a fi acordată încasarea despăgubirii în valoare bănească și astfel de a prejudicia statul Republicii Moldova;

- într-un final, conchide că, condamnatului Șevciuc Iurii *****, i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției în Penitenciarul nr. 11-Bălți și Penitenciarul nr,18-Brănești, iar instanța de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție, urma să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum și de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate.

Argumentele părților:

4. În instanța de recurs, avocata Gabriela Corolevschi în interesele condamnatului Șevciuc Iurii a solicitat respingerea recursului declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 decembrie 2022.

4.1. La judecarea recursului, reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 18 Brănești și condamnatul Șevciuc Iurii, fiind înștiințați în mod legal despre data, ora și locul examinării cauzei, în ședința de judecată în instanța de recurs nu s-au prezentat. Reprezentantul Penitenciarului nr. 18 Brănești, prin recursul depus a solicitat examinarea cauzei în absența sa.

Astfel, Colegiul Penal a dispus examinarea cauzei în lipsa reprezentantului Penitenciarului nr. 18 – Brănești și a condamnatului, nefiind încălcat în cazul dat dreptul la un proces echitabil or, potrivit art.447 alin.(1) CPP *Judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului şi celorlalte părţi.*

Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. ***Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului,*** *însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, informîndu-i despre aceasta.*

Aprecierea instanței de recurs.

5. Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, audiind avocatul și cercetând materialele cauzei, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de *a respinge recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brăneşti împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 decembrie 2022, ca fiind nefondat,* reieșind din următoarele considerațiuni:

6. În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod procedură penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărîri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

7. Conform art. 448 Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

8. Potrivit art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menținînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat.

9. Analizând normele de drept aplicabile cazului, instanța stabilește, că potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. 17^1) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților. Potrivit art. 471 alin. (1) Cod de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11) și 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469 alin. (1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. Soluționarea de către instanța de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) și 2) se efectuează în condițiile prevăzute la art.266 și 267 Cod de executare și numai după respectarea procedurii

extrajudiciare stabilite. În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)-9), instituția care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluționării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), și raportul medical respectiv. În ședința de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluționarea chestiunii solicitate.

10. Potrivit art. 473^2 Cod de procedură penală, (1) Plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară în care se deține condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat. (2) Plîngerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin. (1) trebuie să conțină datele privind perioada și locul detenției, precum și descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate. La plângere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau preveniți, copiile plîngerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, și răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plângerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentința sau încheierea. (3) Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. (4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, în privința perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. (5) Plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau

în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

11. În conformitate cu prevederile art. 473^3 Cod de procedură penală, (1) Plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se examinează de către judecătorul de instrucție, cu participarea condamnatului sau a prevenitului și, după caz, a avocatului acestuia și a reprezentantului administrației instituției penitenciare. (2) Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare. (3) Pentru examinarea plângerii, reprezentantul administrației instituției penitenciare prezintă instanței de judecată în scris, în termen de 10 zile, un raport în care răspunde la toate pretențiile invocate de condamnat sau prevenit în plîngere, cu menționarea măsurilor întreprinse pentru înlăturarea condițiilor de detenție contestate, dacă asemenea măsuri au fost întreprinse. Copia raportului și a materialelor anexate la acesta se înmînează condamnatului sau, după caz, prevenitului care a depus plîngerea de către reprezentantul administrației instituției penitenciare. (4) Termenul maxim de examinare a plîngerii referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului este de 3 luni.

12. Potrivit prevederilor art. 473^4 Cod de procedură penală, (1) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părți, cît și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu. (2) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului sau ale prevenitului, precum și de perioada în care condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condițiile contestate. (3) În urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de judecată obligă administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăși 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate

cumulativ. (5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de pînă la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente. (6) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), preveniții sînt despăgubiți în conformitate cu art. 385 alin.(5) și (6) sau, după caz, aceștia pot înainta o acțiune civilă. (7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) și (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăției organului care pune în executare sentința sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. (8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei sau al detenției preventive, instanța de judecată dispune respingerea plângerii. (9) Încheierea adoptată în condițiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părți, în termen de 10 zile de la data pronunțării, prin intermediul instanței de fond. În cazul încasării mijloacelor bănești, încheierea instanței de judecată se execută în condițiile prevăzute de Codul de executare.

13. *Din materialele cauzei, instanța de fond a reținut că*, prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 20.04.2021, Șevciuc Iurii ***** a fost recunoscut vinovat şi condamnat în baza art. 186 al.(2) lit. b), c), d) și art.186 al.(2) lit. b), c), d) Cod penal RM cu stabilirea pedepsei cu aplicarea art.364/1 al. (8) CPP RM: - în baza art.186 al.(2) lit. b), c), d) Cod penal RM-închisoare pe un termen 1 (unu) an 6 (şase) luni; - în baza art.186 al.(2) lit. b), c), d) Cod penal RM - închisoare pe un termen 1 (unu) an 6 (şase) luni. Conform art.84 al. (1) Cod penal, pedeapsa definitivă, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, s-a stabilit lui Costin Alexandru pedeapsa definitivă sub în formă de închisoare pe un termen de 2 (ani) ani. În temeiul art.72 al.(3) Cod penal, pedeapsa stabilită prin sentința respectivă de către Costin Alexandru s-a dispus a fi executată în penitenciar de tip semiînchis. S-a aplicat în privința lui Costin Alexandru măsura preventivă – arest preventiv. Termenul de executare a pedepsei în privința lui Costin Alexandru s-a calculat începând cu data de 20 aprilie 2021, de la data

pronunțării sentinței. Inculpatul Costin Alexandru a fost luat sub arest imediat din sala de ședință.

Conform procesului-verbal de reținere din 20.04.2021, Șevciuc Iurii ***** a fost reținut de facto la 20.04.2021, ora 13.20.

Prin Decizia Curții de Apel Bălți din 19.05.2021, s-a respins ca nefondate apelurile declarate de avocatul Rusu Victor în interesele inculpatului Șevciuc Iurii, de avocatul Vangheli Vitalie în interesele inculpatului Costin Alexandru și de inculpatul Costin Alxandru împotriva sentinței Judecătoriei Drochia Sediul Rîșcani din 20.04.2021, sentință care se menține fără modificări. Calcularea termenului executării pedepsei închisorii pentru Șevciuc Iurii și Costin Alexandru începe din 19.05.2021, cu includerea duratei ținerii lor în arestare de la 20.04.2021 pînă la 19.05.2021.

În conformitate cu Decizia Curții Supreme de Justiție din 17.11.2021, s-au respins recursurile ordinare declarate împotriva Deciziei Curții de Apel Bălți din 19.05.2021, ca fiind vădit neîntemeiate.

14. Potrivit materialelor cauzei, și anume Raportului nr.2/4915 din 28.10.2022, în privința condamnatului Șevciuc Iurii *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 20.04.2021, iar sfârșitul executării pedepsei la 19.04.2023. Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 11 Bălți perioada de la 21.04.2021 până la 21.06.2021 și în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 21.06.2021 - până în prezent.

15. Prin plângerea înaintată, petentul Șevciuc Iurii ***** solicită reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanțelor ce cad sub incidența prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în temeiul art. 473^2 -473^4 CPP, pentru aflarea sa în Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, din anul 2021, până în prezent.

Este întemeiat a se reține că plângerea condamnatului **Șevciuc Iurii** ce se referă la condițiile de detenție din Penitenciarul nr.18 Brănești și Penitenciarul nr. 11 Bălți este depusă în termen legal, adică pe parcursul detenției în Penitenciarul nr. 18 Brănești, care a fost înregistrată în cancelaria Judecătoriei Orhei, sediul Central, la 03.08.2022. Or plîngerea a fost depusă la data de 08 iulie 2022, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la prevederile art. 473^2, 473^3 și art. 473^4 CPP, care au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în

vigoare din 01.01.2019, se constatată că prevederile art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală au fost respectate pe deplin.

În acest sens, rezultă că, condamnatul Șevciuc Iurii *****, s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, o perioadă totală de **601 zile**.

16. Sub acest aspect, în cadrul examinării plângerii s-a constatat că, condamnatul Șevciuc Iurii ***** s-a aflat în Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești în condiții precare de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum și intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, urmează să beneficieze de reducere pentru fiecare zi de detenție, în condiții precare în Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, în calitate de condamnat, pe un termen total **de 601 zile**.

Totodată, se atestă că în speța dată nu pot fi aplicate prevederile art. 385 alin. (5) din Codul de procedură penală, deoarece în privința acestuia nu au fost aplicate măsuri preventive, fiind reținut la 20.04.2021, în baza Sentinței Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 20.04.2021.

17. Colegiul penal menționează că, referitor la perioada de detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO, a lui Șevciuc Iurii *****, în calitate de condamnat, în Penitenciarul nr.11 Bălți și în Penitenciarul nr.18 Brănești, pentru perioada de la 21.04.2021, până în prezent, 13.12.2022, pe un termen total de 601 (șase sute unu) zile, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, urmează să beneficieze de o reducere de 1 zi pentru fiecare 10 zile de detenție, astfel încât din termenul pedepsei stabilite lui Șevciuc Iurii *****, să se reducă cu 60 (șaizeci) zile (conform formulei 600 zile x 1/10 = 60 zile), pentru perioada de aflare în condiții precare.

În ceea ce privește perioada de 1 (una) zi calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP (din perioada de 601 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de fond întemeiat a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Șevciuc Iurii *****, a sumei de bani în mărime de 50 (cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție.

18. În acest context, Colegiul penal menționează că la examinarea plîngerii condamnatului Șevciuc Iurii privind constatarea detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 și 13 ale Convenției pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, reducerea pedepsei pentru deținerea în condiții precare de detenție, instanța de fond nu a comis careva erori, or încheierea contestată este una justificată și motivată.

19. Astfel, instanța de recurs consideră că reducerea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

20. Cu referire la alegațiile recurentului precum că condițiile de detenție pentru deținutul Șevciuc Iurii au corespuns minimului necesar conform condițiilor izolatorului de urmărire penală, instanța de recurs le apreciază critic și le respinge, or la examinarea unor asemenea plângeri, sarcina probațiunii îi revine autorității în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, însă chiar și așa „Alegațiile despre rele tratamente contrare art. 3 trebuie să fie bazate pe probe corespunzătoare". Deși, Curtea recunoaște că proba de rele tratamente nu este ușor de a fi obținută, totuși alegațiile trebuie să fie justificate „dincolo de orice dubiu rezonabil" *(Cauza Alver c. Estoniei, 08 noiembrie 2005, § 49; Labita c. Italiei, 06 aprilie 2000, § 121)*. Pentru a aprecia aceste probe, Curtea aplică, de obicei, standardul probațiunii „dincolo de orice dubiu rezonabil" *(cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, §161; cauza Boicenco c. Moldovei, 11 iulie 2006, §104; cauza Breabin c. Moldovei, 07 aprilie 2009, §49; cauza Gurgurov c. Moldovei, 16 iunie 2009, § 56)*. O astfel de probă derivă din coexistența unor concluzii suficient de întemeiate, clare și concordante sau din prezumții de fapt similare care nu pot fi puse la îndoială *(cauza Gorobeț c. Moldovei; 11 octombrie 2011, § 50)*.

Astfel, în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism național pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate ca condiții inumane și degradante.

Sub acest aspect, instanța de fond nu a neglijat posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor

efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea pendinte sunt justificate.

Totodată, specialiștii din cadrul Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), au recomandat autorităților din Republica Moldova ca să-și mărească eforturile în sensul îmbunătățirii condițiilor de detenție curente în penitenciarul respectiv.

În aceeași ordine de idei, se reține că administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești nu a anexat nici o probă care ar demonstra că, condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 18 – Brănești s-ar fi îmbunătățit semnificativ.

21. La fel, se reține faptul că la 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe decizii în cauzele *Baban și alții c. Moldovei, Bulgacov și alții c. Moldovei, Cobîlceanu și alții c. Moldovei, Filat și alții c. Moldovei, Condreanu și alții c. Moldovei, Grigoraș și alții c. Moldovei și Talambuța și alții c. Moldovei*, unde reclamanții s-au plâns în fața Curții în baza art. 3 CEDO, invocând condițiile materiale inadecvate de detenție și, în unele cereri, lipsa asistenței medicale corespunzătoare, precum și lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

22. Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod procedură penală, Colegiul Penal va respinge recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 decembrie 2022, ca fiind nefondat, reținând în acest sens că încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 decembrie 2022 este una legală și întemeiată, iar careva temeiuri de casare a încheierii nu au fost reținute.

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 1), lit. a), 472 Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 decembrie 2022 în privința lui **Șevciuc Iurii *******, *se respinge ca fiind nefondat, cu menținerea hotărîrii contestate fără modificări.*

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: ***Iurie Iordan***

Judecător ***Elena Cojocari***

Judecător ***Marcel Juganari***